

Orta Asya'da FETÖ'nün Ayak İzleri: Kırgızistan'da Neler Oluyor?

Orta Asya'da FETÖ'nün Ayak İzleri: Kırgızistan'da Neler Oluyor? [\[1\]](#)

Nazhan Kavukcu

Orta Asya'da FETÖ varlığı

Sovyetler Birliği'nin dağılmasının ardından bağımsızlığını kazanan Orta Asya Cumhuriyetleri'ne Fetullahçı Terör Örgütü (FETÖ), 1992 yılında açmaya başladığı okullar ve diğer eğitim kurumları aracılığıyla adım atmıştır. ABD uzantılı bu örgütün, o dönemde Amerika tarafından izlenen ılımlı İslam stratejisi doğrultusunda, Sovyet aralı ülkelerde yer edinmesi sağlanmıştır. İlk etapta hangi amaca hizmet ettiği anlaşılmayan bu kurumlar aracılığıyla FETÖ çok kısa sürede tüm Orta Asya'ya yayılmıştır. Tıpkı Türkiye'de olduğu gibi, Orta Asya'da da eğitim kurumları, yurtlar ve demokler vastasıyla yayılmaya başlamıştır. Ateist bir eğitim sisteminden çıkmış ve halkın çoğunluğu Müslüman olan bu ülkeler, Fetullah Gülen'in okullarının açılmasına tepki göstermemiştir.

Ancak zaman içerisinde faaliyetleri ve eğitim şekilleri ortaya çıkan bu kurumlar, bölge ülkelerinin istihbarat örgütlerinin dikkatini çekmiş ve takibe alınmıştır. Özbekistan bu anlamda başat konumdadır. Kurulduğu günden bu güne kadar Orta Asya ülkeleri arasında FETÖ'ye karşı en etkili ve kararlı mücadeleyi gösteren ülke olmuştur. Bu konumunu hala korumaktadır. Kırgızistan ise mevcut durumda örgütün en yaygın olduğu ülkedir. 4 Ekim 2020 tarihinde gerçekleşen seçimlerin ardından Kırgızistan'da başlayan sokak gösterileri, Cumhurbaşkanı ve hükümetin istifası ile sonuçlanmıştır. Bu gelişmelerde FETÖ'nün de etkili olduğu bilinmektedir. Bu gelişmeler ışığında Orta Asya'daki FETÖ yapılanmasına genel hatlarıyla değinmekte fayda görülmektedir. Gelin hep birlikte inceleyelim.

Kırgızistan

FETÖ'nün Orta Asya'da en güçlü olduğu devlet Kırgızistan'dır. 1992 yılından itibaren açtıkları okullar aracılığıyla Kırgız gençliğini etki altına almayı başarmış ve devlet kademelerine tıpkı Türkiye'de olduğu gibi yetiştirdiği bu elemanları yerleşmiştir. SEBAT isimli Eğitim Kurumları adı altında Milli Eğitim Bakanlığı'nın izniyle faaliyetlerini sürdürmüştür (Bu okulların adı ilerleyen dönemde SAPAT olarak değiştirilmiştir). Sovyetler'in din karşıtı yönetimi altında yıllarca yaşayan Kırgız Müslümanları, yeni dönemde kurulan ve dine önem veren bu gibi eğitim kurumlarını tercih etmiştir. Yedi bölgede okullar ve yurtlar açarak faaliyetlerini sürdüren Sebat Uluslararası Eğitim Kurumlarının bünyesinde bugün, 9 ilkö ve ortaokul, 16 lise, Silk Road ve Cambridge adı altında iki uluslararası okul ile Uluslararası Atatürk Alatau Üniversitesi bulunmaktadır. Bu kurumlara ek olarak FETÖ okullarından mezun olan kişilerden müteşekkil *Genç İş Adamları Derneği* aracılığıyla da ekonomiyeye dâhil olmuşlardır.

Dönemin Milli İstihbarat Teşkilatı (MİT) Orta Asya Bölge Sorumlusu Kaşif Kozinoğlu, şüpheli ölümünden önce kendi el yazısıyla kaleme aldığı notlarında FETÖ'nün Kırgızistan'da yapılanmasına ilişkin şunları söylemiştir:

"Kırgızistan'da uzun yıllardır ve halen tüm okulların başında olan şahıs Orhan İNANDI, aslında F. Gülen'in Asya imamıdır. Kırgız devleti ile irtibatlı esasen odur. Büyükelçinin hiçbir forsu yoktur. TC Devleti de bu şahıs üzerinden Kırgız yönetimi ile irtibat kurmaktadır. Anılan şahıs Kırgızistan'da, F. GÜLEN cemaatinin bilgisi dışında gizli bir şahsi servet de edinmiştir. Haremi vardır. Lüks içerisinde yaşamaktadır. Kırgızistan Servisi tarafından angaje edilmiştir. Kırgız Gizli Servisi her adını bilmektedir. Anılan, Kırgız Servisine de F. GÜLEN cemaatini anlatmaktadır. Kırgızlar, F. GÜLEN'in okullarını muhtaç oldukları için şu an itibarıyla kapatamamakta olmakla birlikte, Orhan İNANDI'dan elde ettikleri tüm bilgileri, Rus ve Çin servisine aktarmaktadırlar."^[1]

Eski Cumhurbaşkanı Almazbek Atambayev de FETÖ'ye yakınlığı ve desteği ile bilinmektedir. 2010'dan sonra örgüt üyeleri onun sayesinde devlet kademelerine çok daha rahat sızma inkânı bulmuşlardır. Türkiye'de 15 Temmuz 2016'da meydana gelen FETÖ kalkışmasının ardından, Türkiye'den kaçan pek çok örgüt üyesi Kırgızistan'a sığınmıştır. O dönemde Kırgız Cumhurbaşkanı Atambayev, Türkiye'den gelen uyanıklara aldırış etmemiş hatta karşıt bir tutum takınmıştır. Atambayev, Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu'nun 2016'yılında "FETÖ'nün Kırgızistan'da da bir darbe girişimi yapacağına" ilişkin uyanıklarnı absürt bulmuş, ülkesine kaçan FETÖ mensuplarını iade etmeyi reddetmiş ve şu açıklamalarda bulunmuştur:

"Türkiye büyükelçisi, Kırgızistan'da 3.5 milyon Gülen destekçisinin çalıştığı söyledi. Okul öğretmenlerinde terörist görüyorlarsa, kusura bakmasın ama belki doktora görünüp akıl sağlığını kontrol ettirmelidir... Açıkça söylüyorum, okulları kapatmaya izin vermeyeceğiz. Onları güçlendireceğiz."

15 Temmuz sonrasında Türk yetkililer, Bişkek yönetiminden FETÖ'ye ait olduğu bilinen okulların Türkiye Maarif Vakfı'na devredilmesi istemiştir. 2018 yılında Maarif Vakfı ve Kırgız Cumhuriyeti Eğitim ve Bilim Bakanlığı Arasında Mutabakat Zaptı imzalanmıştır. Elbette ülke tamamıyla Türkiye karşıt bir tutum içinde değildir. Medya organlarında FETÖ'nün gerçek yüzünü anlatan yazılar, yayınlar ve programlar yer almıştır. Türkiye'de yetişmiş Kırgız gençleri Terzip Partisi'ni kurmuştur. Ancak genele bakıldığında bu çabaların yeterli olmadığı açıktır.

Son gelişmelere bakacak olursak; 4 Ekim seçimlerinin ardından Atambayev'in destekçilerinden oluşan grup ilk günden itibaren olayların içinde yer almıştır. Gösterilerin ikinci gününde hapisten çıkarılan Atambayev iktidara geçmeye talip olduğu izlenimini vermiştir. Büyük bir protesto gösterisi düzenlemek istemiş ancak istedikleri ilgiye ulaşamamışlardır. FETÖ özelinde düşünlüldüğünde, örgütün yeni düzende Atambayev'i devletin başında görmeyi isteyeceği aşıkardır. Ancak istenen olmamış, sürecin sonucunda Caparov'un ve onun kurduğu hükümetin kabul edilmesi Atambayev ve taraftarları hüsrana uğramıştır.

Caparov ise tedirgin edici şekilde yeni kabinesinde Eğitim ve Bilim Bakanlığı'na FETÖ okullarından mezun olan ve Gülen yandaşlarının kurduğu Kırgızistan Genç İşadamları Derneği'ne 2007-2010 yılları arasında başkanlık yapmış olan Almazbek Beyşenaliev'i getirmiştir. "Fetullah Gülen'in Pedagojik Görüşleri ve Orta Asya'daki Kurumlar Üzerinde Uygulanışı" isimli bir çalışması

bulunan Beyşenaliyev, kariyeri boyunca örgüt faaliyetlerini öven ve elebaşı Fetullah Gülen'i yücelten açıklamalarda bulunmuştur.

Bunun endişe verici bir karar olduğunu belirtmekte fayda vardır. FETÖ'nün ve siyasi elitlerinin ülkedeki etkisi göz ardı edilemeyecek kadar büyük olsa da onların en etkili olduğu alanlardan birine, Eğitim Bakanlığı'na onlarla doğrudan bağlantılı olan bir ismin atanması tedirginlik yaratmaktadır. Kurulan yeni hükümetle birlikte Kırgızistan'da demokrasi aşısının bu sefer başarıya ulaşamayacağı ise henüz netlik kazanmamıştır.

Caparov döneminde FETÖ'ye ilişkin ne gibi önlemler alınacağını zaman gösterecektir ancak şunun altını çizmekte de fayda vardır: FETÖ gibi dış destekli istihbarat temelli terör örgütleri, devletin ve toplumun her alanına sızma kapasitesi diğer örgütlerden daha yüksek olan yapılarıdır. Kırgızistan gibi hassas toplumsal dinamiklere sahip ülkelerde er ya da geç bu güçlerini, yönlendirdikleri gücün çıkarları doğrultusunda kullanmaktan çekinmeyeceklerdir. Son olaylarda başarıya ulaşamadıkları aşikârdır fakat bu hadiselerin yeniden yaşanmayacağına bir garantisi bulunmamaktadır. Üstelik yeni dönemde en önemli silahları olan "eğitim" alanında devlet nezdinde "koruma" altına alınacaklarını öngörmek zor değildir.

Ceenbekov yönetimi süresince, Atambayev döneminin buzları eritilmiş, ilişkiler yeniden inşa edilmeye başlamıştı. Caparov Hükümeti'nin de FETÖ tehlikesinin ciddiyetinin farkına varması ve Türkiye ile birlikte hareket edilmesi her iki ülkenin de avantajına olacaktır. Bu nedenle Kırgızistan'ın benzer bir hadiseyi tekrar yaşamaması için Türkiye gibi, FETÖ ile mücadelede büyük aşama kat etmiş üstelik soy bağlarının olduğu bir ülke ile işbirliği yapmasında fayda olacaktır.

Özbekistan

FETÖ ile mücadele konusunda en bilinçli ve etkili adımları atan Orta Asya ülkesinin Özbekistan olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır. 2016 yılına kadar İslam Kerimov tarafından yönetilen Özbekistan, Kerimov'un radikalizm ile mücadele kararlılığı neticesinde, diğer ülkelerde olduğu kadar çok yayılma alanı bulamamıştır. Orta Asya ülkelerinin bağımsızlıklarını kazanmalarının ardından örgüt, 1992 yılından itibaren diğer ülkelerde olduğu gibi Özbekistan'da da eğitim kurumları açmıştır.

Gerçek yüzü açığa çıkana kadar geçen sürede ülkede kurdukları okullar ve bölgede faaliyet gösteren iş insanları aracılığıyla FETÖ, bir ağ kurmaya çalışmıştır. Sovyet sonrası dönemde fakir ailelerin ve önemli kademelerdeki devlet görevlilerinin çocuklarını seçmeye özen göstermişlerdir. Başta başkent Taşkent olmak üzere ülkenin çeşitli bölgelerindeki "Silim AŞ" çatısı altında toplanan 16 lise ile bir dil ve bilgisayar eğitimi merkezi[2] açılmıştır[3]. Özbek yönetiminin dikkatini çeken bu durum karşısında 1994 yılında Özbek İçişleri Bakanlığında Nurculukla Mücadele Departmanı kurulmuştur.[4]

Özbekistan'da bu kadar erken dönemde önlemler alınmasının en büyük sebebi ülkede artan radikal İslami terör tehdididir. Ülkenin sosyo-kültürel yapısı ve tarihi geçmişi göz önünde bulundurulduğunda radikal akımlara meyletmeye son derece müsait olduğu görülmektedir. Özellikle Fergana Vadisi, radikal dini örgütlerin ve tarikatların merkezi konumundadır. Bunlardan biri olan ve mevcut rejimi yıkarak yerine şeriata dayalı bir yönetim kurma amacıyla yola çıkan Özbek İslami Hareketi (ÖİH) isimli terör örgütü, 1996-1999 yılları arasında Özbekistan başta olmak üzere bölgedeki diğer ülkelerde de güç kazanmıştır. 1999-2001 yılları arasında bombalı saldırılarına hız kazandıran örgütün Şubat 1999'da Kerimov'a karşı düzenledikleri suikast girişimi, darbe yapmak amacıyla taşınmaktaydı. Taşkent'tin çeşitli yerlerinde aralıklarla patlatılan 4 bomba ve silahlı saldırılardan kurtulmayı başaran Kerimov ve ekibi, darbe girişimini savuşturmayı başarmıştır. Bu örnek yeniden gözden geçirildiğinde Türkiye'de 2016 yılında yaşanan 15 Temmuz hain darbe girişimi ile benzer özellikler taşıdığı görülecektir. Ancak 15 Temmuz'u FETÖ, Kerimov suikastını ise ÖİH gerçekleştirmiştir. Ortak noktası nedir? İki örgüt de Amerika tarafından finanse edilmekte, FETÖ elebaşı Fetullah Gülen Pennsylvania'da ikamet etmekte ve okullardan görevli olan kişileri Amerikan istihbarat servisi CIA tarafından görevlendirilmektedir.[5] Tüm bunlar göz önünde bulundurulduğunda FETÖ'nün ve ÖİH'nin ortak noktası görülebilecek, dolayısıyla Amerika'nın amacı daha net anlaşılabilir.

Darbe girişiminin ardından FETÖ'ye ilişkin bağlantıları öğrenen Kerimov, bu gidişatın önünü kesmek için sadece terör gruplarına yönelik değil, ülke genelinde dini kullanarak kitleleri etkilemeye çalışan tüm okulları kapatma kararı almıştır. Bu süreçte büyük kayıp yaşayan FETÖ'nün üyelerinin çoğu sınır dışı edilmiş, yayınları durdurulmuştur. O dönemde hem darbeye hem de ÖİH ve FETÖ ile bağlantıları olduğu bilinen Erk Partisi Lideri Muhammed Salih'in Türkiye'ye kaçması Türkiye-Özbekistan ilişkilerini kopma noktasına getirmiştir.

2000'li yıllara adım atılan günlerde alınan bu önlemlere rağmen bu okullardan eğitim almış ve mezun olmuş gençler ilerleyen yıllarda dershaneler açmaya, demekler kurmaya başlamıştır. FETÖ mensubu iş insanları aracılığıyla Özbekistan'da yeniden etkinlik sağlamışlardır. Ülkedeki radikal gruplarla da bağlantılarını güçlendiren FETÖ'nün, 2005 yılında gerçekleşen Andican Olayları'nda da parmağı olduğu konuşulmuştur. Aşırı İslamcı oldukları suçlamasıyla tutuklanan Ekremiler grubuna mensup 23 kişinin içinde FETÖ bağlantılı isimlerin de olduğu iddia edilmiştir.

2010'da FETÖ mensubu 57 iş insanı tutuklanmıştır. Özbek devlet televizyonunda, "Turkuaz", "Güneş" ve "Kaynak" benzeri 50 ye yakın Türk şirketinin Türkiye'de faaliyetleri yasaklanan "Nurculuk" dinî akımının gayelerini yaymaya çalışan yayınları dağıtmak ve gizli örgüt kurmakla iştigal ettiği açıklanmıştır.[6]

"2011'de FETÖ'ye yakınlığıyla bilinen şirketlere operasyonlar düzenlenmiş, dergileri çıkartan gençler gibi işadamları da gözaltına alınmıştır. Aralarında 3 Türk vatandaşının da olduğu 11 kişi, FETÖ'ye üye olmaktan, yasa dışı faaliyette bulunmaktan 6 ila 8 yıl arasında değişen hapis cezalarına çarptırılmıştır.[7]

Kazakistan

Diğer ülkelerde kullandıkları metotlarla Kazakistan içerisine sızan FETÖ'nün Kazakistan'daki lideri Yusuf Bekmezci'dir. Örgüt Kazakistan'da "Kazak Türk Eğitim Vakfı" bünyesinde faaliyet göstermekte ve 37 adet merkezi bulunmaktadır. Dönemin Kazakistan Cumhurbaşkanı Nursultan Nazarbayev, 15 Temmuz Darbe Girişimi'nin ardından Türkiye'yi ziyaret eden ilk cumhurbaşkanı olarak Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ile görüşmeler yapmıştır. Bu görüşmelerin ardından Kazak yönetimi; ülkede faaliyet gösteren FETÖ iltisaklı 27 okulun malvarlığını Bilim ve İnovasyon Vakfı'na devretmiştir.[8] Türk Hükümeti ile gerçekleştirilen temaslarda, FETÖ okullarının diğer ülkelerde olduğu gibi Maarif Vakfı bünyesine alınmasına izin verilmiştir "Bu kapsamda 2017-18 eğitim-öğretim döneminde, Kazakistan'ın Almatı şehrindeki Talgar Lisesi'nin yönetimi vakfa devredilmiştir. 350'si yatılı olmak üzere 500 öğrenci kapasiteli lise, TMV bünyesindeki yönetici ve eğitimci kadrosuyla faaliyetini sürdürecektir.[9]

Eğitim ayağının ardından devlet kademelerinde yer aldığı tespit edilen örgüt mensupları da görevden alınarak haklarında işlem başlatılmıştır. "FETÖ'nün Kazakistan yapılmasına yönelik büyük operasyon gerçekleştirilmiş ve bu minvalde FETÖ'ye finans sağlayan iş adamlarının oturum izinleri iptal edilerek çoğu sınır dışı edilmiştir." Ancak ülkede hala çok sayıda FETÖ mensubu iş insanı ve devlet görevlisi bulunmaktadır. Kazakistan'da FETÖ ile mücadeleyi etkileyen önemli bir gelişme de geçtiğimiz sene Nursultan Nazarbayev'in istifasıdır. Yerine getirilen Kasım Cömert Tokayev, henüz Nazarbayev kadar güçlü bir etkiye sahip değildir. Bu da tıpkı Kırgızistan'da olduğu gibi, Kazakistan'da da bir siyasi istikrarsızlığın tetiklenmesi endişesini doğurmaktadır. Son yıllarda ülkede çok sayıda Amerikan destekli sivil toplum kuruluşu açılmıştır. Bu kurumların çoğunluğu "Uyan Kazakistan" isimli muhalif harekete destek vermektedir. Tüm bu parametreler göz önünde bulundurulduğunda, Kazakistan'ın önümüzdeki süreçte Kırgızistan benzeri olaylara sahne olmaması umulmaktadır.

Türkmenistan ve Tacikistan

Başkent Eğitim Şirketi altında açılan okullar ile Türkmenistan'a sızan FETÖ, mezun ettiği öğrencileri aracılığıyla ülkede etkinlik kurmayı hedeflemiştir. Türkmenistan Cumhurbaşkanı Gurbangul Berdimuhamedov, Rusya ve Özbekistan'ın ardından FETÖ tehdidini fark eden bir diğer lider olmuştur. Bir dönem bakan yardımcılığına kadar yükselen örgüt mensubu Ahmet Çalık'ın etkisini sonlandırmış ve ardından Nurculuk faaliyeti yapmaları dolayısıyla 2011'de FETÖ okullarını kapatmıştır[10] Ancak Türkiye FETÖ soruşturmasını kapsamında alınan bir gizli tank ifadesine göre; örgüt Türkmenistan'da yerleşmiştir. Yani Türkmen vatandaşları üzerinden faaliyetlerini yürütmektedir ve toplum içindeki yaygınlığı oldukça yüksektir. Elbette ki bu iddialar resmi makamlarca teyit edilmiş değildir fakat dikkate değerdir.

Tacikistan'da da durum farklı değildir. FETÖ'ye ait altısı başkent Duşanbe'de, dördü ise diğer şehirlerde olmak üzere Şelale Eğitim Kurumları'na bağlı çok sayıda okul bulunmaktadır. 2015 yılında isimleri Üstün Yetenekli Çocuklar Lisesi olarak Tacikistan Cumhurbaşkanı İmamali Rahman tarafından değiştirilen bu okullar devlete devredilmiştir[11] Şelale Eğitim Kurumları adı altında faaliyet gösteren okulların tamamı kapatılmıştır.

Sonuç yerine

Yüzlerce ülkede açtıkları eğitim kurumları, yurtlar, dershaneler ve demekler ile faaliyet gösteren FETÖ, Amerika ile bağlantıları ispatlanmış istihbarat temelli bir terör örgütüdür. Onlarca yıldır dünyanın dört bir yanında etkinlik gösteren bu örgüt, halen tam anlamıyla etkisiz hale getirilememiştir. Pek çok ülke tehdidin farkında değildir, fakat dışılık bir oranda da olsa, durumun ciddiyetini anlayarak tedbirlerini alan ülkeler elbette ki bulunmaktadır. Özbekistan bu ülkelerin başında gelmektedir.

Sovyetler Birliği'nin dağılmasının ardından bağımsızlıklarını kazanan diğer Orta Asya ülkeleri, FETÖ ile mücadelede Özbekistan gibi davranmamıştır. Bunun ne gibi sonuçlar doğurduğunu son 20 yıllık periyoda baktığımızda görebilmek mümkündür. Başta Türkiye'deki olmak üzere gerçekleştirilen darbe girişimleri ve liderlere düzenlenen suikastlar bu örgütün ne denli tehlikeli olabileceğini defalarca ispatlamıştır. Berzine 1999'da Özbekistan'da, 2005 ve 2010'da Kırgızistan'da ve son olarak 2016'da Türkiye'de yaşadığımız FETÖ darbe girişimlerine bir yenisi daha geçtiğimiz haftalarda eklenmiştir.

4 Ekim 2020'de gerçekleştirilen Kırgız seçimlerinin ardından seçim sonuçlarına itiraz edilmesi üzerine patlak veren olaylar Cumhurbaşkanı Sooronbay Ceenbekov'un istifası ile sonuçlanmıştır.

Yerine geçen Sadır Caparov, geçici bir süreliğine hem cumhurbaşkanlığı hem de başbakanlık yetkilerini elinde bulundurarak yapılacak yeni seçimlere kadar ülkeyi yönetecektir. Kırgızistan'ın Eski Cumhurbaşkanı Almazbek Atambayev bu olayların kazanımı olarak çıkamamış olsa da FETÖ, kurulan yeni kabineye sızmayı başarmıştır. Eğitim ve Bilim Bakanlığı'na getirilen Almazbek Beyşenaliyev, FETÖ ile çok yakından bağları olan bir isim olarak bilinmektedir.

15 Temmuz 2016 kalkışma girişiminin ardından, FETÖ üyelerinin yakalanması ve okulların kapatılması konusunda Türkiye ile işbirliği yapan diğer Orta Asya ülkelerinin aksine Kırgızistan, tüm yardım taleplerini geri çevirmiş ve uyarılara aldırış etmemiştir. Neticesini ise geçtiğimiz günlerde en acı şekilde deneyimlemiştir. Bu nedenle, FETÖ ile bir şekilde yolları kesilmiş veya temas etmiş tüm ülkeler Türkiye'nin uyarılarına kulak vermeli, işbirliği çağrılarına kayıtsız kalmamalıdır.

[1] Gedek, Ergün, 2013, Kaşif Kozinoğlu'nun Mezara Götürmediği Sırlar, Aydınlık Yayınları: İstanbul S.63

[2] RUSEN, 24 Ekim 2017, "Özbekistan, FETÖ'yi ilk fark eden ülke oldu" <http://www.rusen.org/ozbekistan-fetoyu-ilk-fark-eden-ulke-oldu/>, E.T: 25 Ekim 2020

[3] Bu merkezler 2000 yılında kapatılmıştır.

[4] Gedek, Ergün, 2013, Kaşif Kozinoğlu'nun Mezara Götürmediği Sırlar, Aydınlık Yayınları: İstanbul s.71

[5] Özbekistan'daki FETÖ okullarında görev yapan kişilerin Amerikan kırmızı ve yeşil pasaportuna sahip olduğu tespit edilmiştir. Bunun en net ispatı bizzat Paul Williams isimli eski FBI mensubunun yazmış olduğu Gladyo "Operasyonu: Vatikan, CIA ve Mafya arasındaki kutsal olmayan ittifak" kitabıdır. Olaya ilişkin çok detaylı bilgi verilmiştir.

[6] <https://guneyturkistan.wordpress.com/2011/03/10/ozbekistandan-gulen-cemaatine-2-buyuk-darbe/>

[7] RUSEN, 24 Ekim 2017, "Özbekistan, FETÖ'yi ilk fark eden ülke oldu" <http://www.rusen.org/ozbekistan-fetoyu-ilk-fark-eden-ulke-oldu/>, E.T: 25 Ekim 2020

[8] Şener, Nedim, 12 Ekim 2020, Türkiye'nin Orta Asya'da FETÖ ile mücadelesi <https://www.hurriyet.com.tr/yazarlar/nedim-sener/turkiyenin-orta-asyada-feto-ile-mucadelesi-41633512>, E.T: 25 Ekim 2020

[9] Kırm Haber Ajansı, 17 Eylül 2018, *Kazakistan'dan FETÖ'ye büyük darbe*, <http://old.qha.com.ua/tr/turk-dunyasi/kazakistan-dan-feto-ye-buyuk-darbe/173563/>, E.T: 25 Ekim 2020

[10] Gedek, Ergün, 2013, Kaşif Kozinoğlu'nun Mezara Götürmediği Sırlar, Aydınlık Yayınları: İstanbul s.67-69

[11] Şener, Nedim, 12 Ekim 2020, Türkiye'nin Orta Asya'da FETÖ ile mücadelesi <https://www.hurriyet.com.tr/yazarlar/nedim-sener/turkiyenin-orta-asyada-feto-ile-mucadelesi-41633512>, E.T: 25 Ekim 2020

[i] Atf için: Kavukcu, N. (2020). *Orta Asya'da FETÖ'nün Ayak İzleri: Kırgızistan'da Kırgızistan'da Neler Oluyor?* Erişim adresi: <https://www.teram.org/Icerik/orta-asya-da-feto-nun-ayak-izleri-kirgizistan-da-neler-oluyor-92>

Nazlıcan KAVUKCU